

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 236/2015-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. mája 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s. r. o., Grösslingová 4, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát doc. JUDr. Branislav Fridrich, PhD., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 342/2013 z 3. apríla 2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11 Co 49/2012 z 3. apríla 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. júna 2014 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo 342/2013 z 3. apríla 2014 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu“) v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 11 Co 49/2012 z 3. apríla 2013 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie krajského súdu“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Galanta (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 17 C 355/2010 z 19. októbra 2011 bol zamietnutý žalobný návrh sťažovateľa, ktorým sa domáhal zaplataenia peňažnej sumy vo výške 52 081,26 € z titulu stopäťdesiatnásobku doteraz priznaného bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia z titulu zistenej choroby z povolania, a to chronickej intoxikácie sírouhlíkom, ktorá bola sťažovateľovi zistená 12. júla 1989. Východiskom sťažovateľom podaného žalobného návrhu bolo prehodnotenie jeho zdravotného stavu z dôvodu jeho zhoršenia a hospitalizácie. Výsledkom prehodnotenia bol posudok vypracovaný Klinikou pracovného lekárstva a toxikológie Fakultnej nemocnice akademika L. Déreya v Bratislave (ďalej len „klinika pracovného lekárstva“) z 5. októbra 2010, ktorým bolo ustálené celkové bodové ohodnotenie sťaženia jeho spoločenského uplatnenia na 700 bodov, teda zvýšené o 300 bodov oproti dovtedy ohodnotenému sťaženiu spoločenského uplatnenia na 400 bodov. Poukazom na dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 7 ods. 3 vyhlášky ministerstiev zdravotníctva a spravodlivosti, Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia a Ústrednej rady odborov č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 32/1965 Zb.“) sa sťažovateľ domáhal stopäťdesiat násobného zvýšenia odškodnenia nad sumu ekvivalentnú 700 bodovému ohodnoteniu, resp. jej doplateniu rovnajúcemu sa 300 bodovému ohodnoteniu opierajúc sa o dva posudky o jeho zdravotnom stave vypracované klinikou pracovného lekárstva, a to prvý z roku 1990, ktorý stanovil výšku bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského

uplatnenia na 400 bodov, a druhý z 5. októbra 2010, ktorý stanovil výšku bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia na 300 bodov. Okresný súd svojím rozsudkom sp. zn. 17 C 355/2010 z 19. októbra 2011 zamietol sťažovateľov návrh z dôvodu, že nenašiel dôvody pre postup podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. Krajský súd na odvolanie sťažovateľa svojím rozsudkom sp. zn. 11 Co 49/2012 z 3. apríla 2013 zmenil rozsudok okresného súdu sp. zn. 17 C 355/2010 z 19. októbra 2011 tak, že návrhu sťažovateľa vyhovel v časti, a to v sume 7 319,13 €, a v prevyšujúcej časti návrh zamietol. Najvyšší súd svojím uznesením sp. zn. 3 Cdo 342/2013 sťažovateľom podané dovolanie odmietol. V ostatnom podal sťažovateľ na ústavnom súde sťažnosť.

3. Sťažovateľ v podanej sťažnosti koncentroval svoju argumentáciu do niekoľkých rovín.

3.1 V prvej rovine svojej argumentácie poukázal na rozdielne právne posúdenie merita jeho právnej veci všeobecnými súdmi a poukázal na to, že okresný súd „... *nenašiel dôvody pre uplatnenie § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb.. Námietku premlčania vznesenú v konaní súd nepovažoval za podstatnú z dôvodu, že bol toho názoru, že nárok na mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia sa nepremlčuje, nakoľko vzniká až rozhodnutím súdu.*“, naproti čomu krajský súd „... *mal ... za to, že na strane sťažovateľa sú dané predpoklady stanovené v § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. na mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia a za primerané zvýšenie považoval 50 – násobok doteraz priznaného bodového ohodnotenia*“. Taktiež poukázal na rozdielne posúdenie otázky premlčania nároku na mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia krajským súdom, ktorý „... *ustálil, že vznesená námietka je dôvodná a nárok považoval za čiastočne premlčaný*“. Podľa názoru sťažovateľa nárok na mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia nie je premlčaný, resp. sa nepremlčuje, pretože „*Sťažovateľ nemohol účinne pred podaním žaloby vyzvať žalovaného na dobrovoľné splnenie povinnosti (poskytnutie finančného plnenia) zodpovedajúcej jeho právu na primerané zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia nad sumu ustanovenú v ods. 1 a ods. 2 § 7 vyhlášky č. 32/1965 Zb., pretože toto právo nemal, preto*

nemohol spravodlivo z tohto titulu požadovať od neho plnenie na základe § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb.. nakoľko toto právo môže konštituovať len súd.

Rozhodnutie súdu podľa ust. § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. je konštitutívnym aktom aplikácie práva (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. septembra 1996, sp. zn. 3 Cdo 23/96, judikát č. 53/1997, zošit č. 5-6, str. 169). Konštitutívne akty sú skutočnosťami, s ktorými sa spája vznik, zmena alebo zánik subjektívnych práv a povinností, konštituujú teda novú právnu situáciu. Pôsobia zásadne od okamihu vydania aktu, teda ex nunc.

Je jednoznačné, že až do pozitívneho rozhodnutia súdu o podanom návrhu neexistuje subjektívne právo žalobcu na zaplatenie zvýšenej náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia. Z uvedeného dôvodu, v čase pred rozhodnutím súdu o podanom návrhu, nemôže dôjsť ani k premlčaniu takého práva. Z rovnakého dôvodu taktiež nemôže súd priznať poškodenému prípadnú majetkovú sankciu - úroky z omeškania - skôr ako od uplynutia lehoty, ktorú určil na splnenie povinnosti zodpovedajúcej konštituovanému právu. Jednoducho povedané, nemôže sa premlčať niečo, čo zatiaľ neexistuje a vzhľadom k procesu a podmienkam vzniku podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. ani len vzniknúť nemusí, nakoľko je výlučne závislé od úvahy súdu.“.

3.2 V nadväznosti na právne závery, ku ktorým krajský súd dospel, sťažovateľ zhodnotil, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu „... je rozhodnutím absolútne prekvapivým, čo predstavuje odňatie možnosti konať pred súdom a zakladá prípustnosť podania dovolania podľa ust. § 237 písm. f) OSP“, v dôsledku čoho mal najvyšší súd „... po preskúmaní procesných nedostatkov vyvodiť prípustnosť dovolania z ustanovenia § 237 písm. f) OSP a následne posúdiť dovolací dôvod – nesprávne právne posúdenie otázky premlčania nároku sťažovateľa ako aj otázky primeranosti zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia.“.

4. Sťažovateľ na základe uvedeného ústavnému súdu navrhol, aby po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ]... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy... rozhodnutím Krajského súdu... zo dňa 03.04.2013, sp. zn. 11Co/49/2012 porušené bolo.

2. Základné právo [REDAKOVANÉ]... na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru... rozhodnutím Krajského súdu... zo dňa 03.04.2013, sp. zn. 11Co/49/2012 porušené bolo.

3. Základné právo [REDAKOVANÉ]... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy... rozhodnutím Najvyššieho súdu... zo dňa 03.04.2014, sp. zn. 3Cdo/342/2013 porušené bolo.

4. Základné právo [REDAKOVANÉ]... na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru... rozhodnutím Najvyššieho súdu... zo dňa 03.04.2014, sp. zn. 3Cdo/342/2013 porušené bolo.

5. Rozhodnutie Najvyššieho súdu... zo dňa 03.04.2014, sp. zn. 3Cdo/342/2013 a rozhodnutie Krajského súdu... zo dňa 03.04.2013, sp. zn. 11Co/49/2012 sa zrušujú a vec sa vracia Krajskému súdu... na ďalšie konanie.

6. [REDAKOVANÉ]... priznáva finančné zadostučinenie v sume 1.000,-€... .

7. Krajský súd... a Najvyšší súd... sú povinné ... uhradiť [REDAKOVANÉ] ... trovy konania, tak ako budú vyčíslené v písomnom vyhotovení nálezu...“.

II.A

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

II. B

K namietanému porušeniu práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými rozhodnutiami krajského súdu a najvyššieho súdu

7. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd nie je ani zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné

a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

8. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

9. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, odôvodnenie ktorých je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

10. Článok 6 ods. 1 dohovoru každému zaručuje právo podať žalobu o uplatnenie svojich občianskych práv a záväzkov na súde a pod tento článok spadá aj právomoc súdov rozhodnúť o oprávnenosti trestného obvinenia voči konkrétnej osobe. Takto interpretovaný článok zahŕňa právo na súd, do ktorého patrí právo na prístup k súdu. K nemu sa pridávajú

záruky ustanovené čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu a zloženie súdu a vedenie konania. To všetko v súhrne zakladá právo na spravodlivé prerokovanie vecí (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 21. 2. 1975, séria A, č. 18, s. 18, § 36). Právo na spravodlivé prerokovanie vecí zahŕňa v sebe princíp rovnosti zbraní, princíp kontradiktórnosti konania, právo byť prítomný na pojednávaní, právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a iné požiadavky spravodlivého procesu (III. ÚS 199/08). Ústavný súd napokon poznamenáva, že medzi právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jemu porovnateľným právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru niet zásadných odlišností a prípadné porušenie uvedených práv je preto potrebné posudzovať spoločne.

11. O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

12. Najvyšší súd v uznesení sp. zn. 3 Cdo 342/2013 z 3. apríla 2014 v podstatnom uviedol:

«Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie súdu. Jeho úpravou v občianskom súdnom konaní je dotknutý princíp nezmeniteľnosti a záväznosti rozhodnutí súdov, ktoré nadobudli právoplatnosť. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods.1 O. s. p.). Bez ohľadu na to, či odvolací súd rozhodol rozsudkom alebo uznesením, pripúšťa § 237 O. s. p. dovolanie proti jeho rozhodnutiu vtedy, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd, vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesné nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

Žalobca v dovolaní síce netvrdí, že by konanie bolo postihnuté niektorou z procesných väd vymenovaných v § 237 O. s. p., nakoľko, ale na takúto vadu je dovolací súd povinný prihliadnúť v každom prípade – či už jej existenciu účastník namieta alebo nie (§ 242 ods. 1, veta druhá O. s. p.), skúmal dovolací súd, či došlo k niektorej z nich, no výskyt takéhoto procesného nedostatku nebol v dovolacom konaní zistený. Prípustnosť dovolania v prejednávanej veci preto nemožno vyvodiť z ustanovenia § 237 O. s. p.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. Dovolanie proti rozsudku je prípustné, ak smeruje proti rozsudku, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O. s. p.). Prípustnosť dovolania proti takémuto zmeňujúcemu rozsudku je založená na rozdielnosti rozsudku odvolacieho súdu a rozsudku súdu prvého stupňa. O rozdielne rozsudky ide vtedy, ak okolnosti významné pre rozhodnutie veci posúdili oba sudy rozdielne, v dôsledku čoho odlišne určili alebo deklarovali práva a povinnosti účastníkov. Odlišnosťou sa pritom nemá na mysli rozdielne právne posúdenie veci, pokiaľ nemalo vplyv na obsah práv a povinností účastníkov, ale záver súdu odlišne konštituujúci alebo deklarujúci práva a povinnosti v právnom vzťahu účastníkov. Pre posúdenie, či ide o zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, nie je významné formálne hľadisko (ako odvolací súd formálne rozhodol alebo ako formálne svoj výrok označil), ale obsahové hľadisko (vzájomný vzťah rozsudku odvolacieho súdu a rozsudku súdu prvého

stupňa v tom zmysle, či práva a povinnosti účastníkov v danom právnom vzťahu posúdili odlišne). Významné nie je ani to, či výroky rozsudkov súdov oboch stupňov sú alebo nie sú odlišne naformulované - aj v tomto zmysle je rozhodujúce obsahové hľadisko. Pokiaľ odvolací súd posúdil práva a povinnosti účastníkov daného právneho vzťahu rovnako (zhodne), nejde o zmeňujúci rozsudok, ale o potvrdzujúci rozsudok.

Dovolanie žalobcu smeruje proti „zmeňujúcemu“ výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bola žaloba vo zvyšku zamietnutá. I keď teda (v uvedenej časti) ide o výrok rozsudku odvolacieho súdu označený ako zmeňujúci, v skutočnosti (po obsahovej stránke) pokiaľ ide o nárok nad sumu 7 319,13 €, ide o rozsudok potvrdzujúci - odvolací súd v tejto časti neupravil práva a povinnosti účastníkov konania inak, než súd prvého stupňa, ktorý žalobu zamietol v celom rozsahu. Súd prvého stupňa a odvolací súd teda nad sumu 7 319,13 € rozhodli rovnako tak, že žalobe nevyhoveli.

Vzhľadom na to, že v uvedenej časti nejde o zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, treba pri riešení prípustnosti dovolania žalobcu vychádzať z § 238 ods. 3 O. s. p., ktorý upravuje prípustnosť dovolania smerujúceho proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4. O uvedené prípady ale v prejednávanej veci nejde. Prípustnosť (v uvedenej žalobe zamietajúcej časti) dovolania žalobcu preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

Vychádzajúc z obsahu dovolania žalobcu v dovolaní namietať, že rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti spočíva na nesprávnom právnom posadení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových zistení vyvodil nesprávne právne

závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo o sebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O. s. p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby tvrdenia dovolateľa boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľom vytykána skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O. s. p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Z vyššie uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu odmietol podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p., lebo smerovalo proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.»

13. Krajský súd v rozsudku sp. zn. 11 Co 49/2012 z 3. apríla 2013 v podstatnom konštatoval:

«Krajský súd v Trnave ako súd odvolací po zistení, že bolo podané v zákonom určenej lehote odvolanie osobou na to oprávnenou, účastníkom konania proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný, preskúmal napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania podľa § 212 ods. 1 O. s. p. postupom podľa ust. § 214 ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa, napadnutý odvolaním nie je vecne správny.

Predmetom konania, vedeného na súde prvého stupňa pod sp. zn. 17C/355/2010 je určenie povinnosti odporcovi zaplatiť navrhovateľovi sumu 52.081,26 eur titulom mimoriadneho zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, ktorá suma predstavuje 150-násobok doteraz priznaného bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia z titulu choroby z povolania v počte 700 bodov. Predmetom

odvolacieho konania je posúdenie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvého stupňa, ktorým bol návrh navrhovateľa ako nedôvodné zamietnutý.

Z obsahu spisového materiálu vyplynulo, že navrhovateľ bol zamestnaný v závode odporcu od r. 1976 do r. 1991 ako spriadač v prevádzke na výrobu viskózneho hodvábu, kde dochádzalo ku kritickému úniku toxických plynov. Počas trvania pracovného pomeru aj napriek preventívnym liečebným opatreniam bola navrhovateľovi 12.7.1989 zistená choroba z povolania chronická intoxikácia sírouhlíkom. Následne pre zlý zdravotný stav odporca s navrhovateľom i ukončil pracovný pomer. V posudku o odškodnení bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia, vypracovanom Fakultnou nemocnicou akademika L. Déreera, Klinikou pracovného lekárstva a toxikológie bolo v r. 1990 poškodenie zdravia navrhovateľa v zmysle zásad pre hodnotenie odškodnenia za SSU, ustanovených vyhláškou č. 32/65 Zb. prvotne ohodnotené na 400 bodov. Opakovane pre zjavné objektívne zhoršenie zdravotného stavu navrhovateľa bolo jeho poškodenie zdravia klinikou dohodované posudkom o odškodnení bolesti a SSU zo dňa 5.10.2010 o 300 bodov na súčasných 700 bodov. Slovenská poisťovňa, a.s. z titulu poistného plnenia navrhovateľovi vo veci odškodnenia za SSU vyplatila 199,16 eur ako základ za priznaných 400 bodov. V súčasnosti bolo navrhovateľovi vyplatené aj dohodovanie za 300 bodov, takže celkovo bola navrhovateľovi vyplatená suma 348,54 eur, ktorá predstavuje odškodnenie za 700 bodov. Z rozhodnutia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny zo dňa 19.4.2010 vyplýva, že navrhovateľ je občanom s ťažkým zdravotným postihnutím, pričom miera funkčnej poruchy je 45 %. Navrhovateľ je výlučne vplyvom choroby z povolania invalidným. Navrhovateľ je osobou v poproduktívnom veku 55 rokov, chorobou z povolania a jej následkami však trpí on a jeho okolie už viac ako 23 rokov. Po túto dobu choroba výrazne ovplyvňuje jeho sociálne prežívanie a správanie. Pred objavením sa príznakov chronickej otravy sírouhlíkom viedol aktívny spoločenský, rodinný, kultúrny a športový život, plne využíval svoj pracovný potenciál, netrpel žiadnymi psychickými či neurologickými ochoreniami ani alergiami. Život žil bez akýchkoľvek zdravotných limitácií. Vykonané kontrolné zdravotné vyšetrenia u navrhovateľa dokazujú, že zdravotný stav sa v dôsledku nevyliciteľnej choroby z povolania naďalej zhoršuje, a to aj napriek medikamentóznej liečbe a liečebnému režimu. V posledných rokoch sa zdravotný stav navrhovateľa rapídne zhoršil, čo dokazuje jeho

hospitalizácia na klinike pracovného lekárstva a toxikológie v r. 2009 a 2010. Navrhovateľovi bola neurologickým vyšetrením, vykonaným KPLaT v priamej príčinnej súvislosti s chorobou z povolania zistená polyneuropatia senzitívnej motoriky dolných končatín, ktorá je dôsledkom dlhodobej expozície sírouhlíkom. Navrhovateľ trpí neurastenickým syndrómom, ochorenie sa prejavuje úpornými bolesťami dolných končatín so sprievodným opuchom, kŕčmi na vonkajšej strane stehien a v lýtkach oboch dolných končatín, stratou jemnej motoriky, nevládnosťou. Pyrometrickým vyšetrením v priamej príčinnej súvislosti s chorobou z povolania bola zistená na hrudníku obštrukčná ventilačná porucha a hraničná hyperinflácia pľúc, ktorá mu spôsobuje dlhodobu ťažkosť s dýchaním. Taktiež mu bola zistená artérová hypertenzia s veľmi vysokým KVS rizikom, choroba hrozí srdcovým alebo mozgovým atakom, čo predstavuje trvalé riziko ohrozenia života navrhovateľa. Psychiatrickým vyšetrením boli navrhovateľovi v priamej príčinnej súvislosti s chorobou z povolania zistené organické zmeny osobnosti na toxickom podklade, má zvýšenú emočnú labilitu, anxiету, je uňho potvrdený výskyt depresií a emočných oscilácií, trpí poruchami spánku, v noci sa budí na bolesti rôzneho druhu. Má poruchy nálady, myslenia, pamäti, pozornosti. Psychiater v náleze, obsiahnutom v správe z hospitalizácie v období mesiaca september 2010 konštatoval, že navrhovateľ nie je schopný pravidelnej zárobkovej činnosti ani za uľahčených podmienok. Navrhovateľovi bol psychologickým vyšetrením v priamej príčinnej súvislosti s chorobou z povolania zistený výskyt znakov signalizujúcich organické (intoxikáciou vyvolané) poškodenie centrálného nervového systému, čo sa prejavilo intelektovou insuficienciou, znížením koncentrácie pozornosti, poruchou krátkodobej pamäti a výraznou neurotickou symptomatológiou, pričom psychiatrická skonštatovala vo svojej lekárskej správe z marca 2010, že diagnóza ťažký organický psychosyndrom na báze intoxikácie sírouhlíkom je stav trvalý, liečbou neovplyviteľný.

Predmetnú vec je potrebné v zmysle ust. § 11 ods. 1 zák. č. 437/2004 Z. z. posudzovať podľa ust. vyhlášky č. 32/1965 Zb. platnej v rozhodnom čase, v čase ustálenia zdravotného stavu poškodeného, ktorý umožňuje posúdiť sťaženie spoločenského uplatnenia, v danej veci teda v znení platnom do 31.3.1995, kde v § 7ods. 1 je výška odškodnenia určená sumou 15 Kčs za 1 bod. Podľa ods. 3 v celkom výnimočných prípadoch hodných

mimoriadneho zreteľa môže súd odškodnenie primerane zvýšiť, a to i nad ustanovené najvyššie výmery odškodnenia.

Citované ustanovenie je aplikovateľné len v prípadoch, kedy je zrejmé, že poškodenie na zdraví má preukázateľné nepriaznivé následky na život poškodeného pre uspokojovanie jeho potrieb a pre plnenie úloh, vyplývajúcich z jeho spoločenského postavenia. Škoda na zdraví pri posúdení všetkých činností navrhovateľa v živote nevyhnutne v sebe zahŕňa psychickú škodu, škodu v sexuálnej sfére, stratu pracovných príležitostí, ujmu schopností, súťaživosti a schopností dosahovať zisk, stratu potešenia zo života, duševnú skleslosť, sklúčenosť, existenciálnu ujmu, stratu životného komfortu, zníženie psychickej a fyzickej integrity. Odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia plní v zmysle právnej úpravy satisfakčnú funkciu, ide o odškodnenie, ktoré sa poskytuje len jednorazovo a ktorým sa tak majú jednorazovo kompenzovať tiež všetky budúce strádania poškodeného. Výška odškodnenia preto musí rešpektovať i jeho reparačný charakter a byť i naplnením tej tézy podľa ktorej odškodnenie má súžiť kompenzácii obmedzení plynúcich z poškodenia zdravia aj tak, aby skoršie často aj výraznejšie pocitované radosti a neskoršia strata možnosti tieto prežívať v dôsledku poškodenia zdravia mohli byť prinajmenšom čiastočne vynahradené, zmiernené niečím, čo poškodenému môže naopak privodiť isté potešenie alebo radosť.

V predmetnej veci je sporné čiastočné premlčanie nároku navrhovateľa, a to v časti náhrady za mimoriadne zvýšenie SSU v počte 400 bodov a skutočnosť, či pri priznaní počtu bodov celkovo 700, ktorý počet nie je maximálny a nebol ani zvýšený, je možné priznať mimoriadne zvýšenie SSU.

Pokiaľ sa týka premlčania nároku, tak odvolací súd je toho názoru, že uplatnený nárok navrhovateľa na zaplatenie žalovanej istiny titulom mimoriadneho zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia v dôsledku zistenej choroby z povolania v zmysle ust. § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/65 Zb. predstavuje nárok na náhradu škody na zdraví a jeho vyjadrenie peňažným ekvivalentom spôsobuje, že ide o právo majetkovej povahy. Podľa názoru odvolacieho súdu je to obsah nároku a nie predmet jeho ochrany, čo robí pre povahu nároku rozhodujúce, či sa uplatní všeobecný právny inštitút premlčania. Ak obsahom nároku je požiadavka na zaplatenie peňažnej sumy, potom princíp právnej istoty vylučuje,

aby plynutiu času neboli priznané žiadne právne účinky. Odvolací súd tak nesúhlasí s právnym názorom sudu prvého stupňa, ktorý skonštatoval, že nárok sa nepremlčuje, resp. je nepremlčateľný, nakoľko vzniká až rozhodnutím súdu. Súd prvého stupňa tak dospel k nesprávnemu právnemu názoru ohľadne posúdenia otázky premlčania uplatneného nároku. Pokiaľ ide o posúdenie začiatku behu premlčacej doby u nároku na mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia, tak v danom prípade je rozhodujúcim okamžik, kedy sa po liečení choroby z povolania ustálil zdravotný stav poškodeného, a to nakoľko, že bolo známe, či a v akom rozsahu došlo k sťaženiu spoločenského uplatnenia. Z daného teda vyplýva, že nárok navrhovateľa na mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia z počtu bodov 400, ktorými bolo sťaženie spoločenského uplatnenia navrhovateľa obodované posudkom vr. 1990, je premlčaný (§ 106 O. z.), keďže navrhovateľ si svoj nárok, ktorého výšku odvodzuje od oboch posudkov, a to aj posudku zo dňa 28.3.1990 (400 bodov) aj od posudku zo dňa 5.10.2010 (300 bodov) uplatnil na súde až svojím návrhom zo dňa 23.10.2010, ktorý bol súdu prvého stupňa doručený dňa 9.11.2010.

Odvolací súd má ďalej za to, že v prípadoch hodných osobitného zreteľa podľa § 7 ods. 3 vyhlášky 32/1965 Zb. môže súd odškodnenie primerane zvýšiť nad stanovené najvyššie sadzby odškodnenia bez akéhokoľvek obmedzenia, hlavne bez ohľadu na základný počet bodov, zistený lekárom v zmysle zásady plnej a tým i spravodlivej nápravy. Súd musí takéto zvýšenie, vykonané v rámci voľnej úvahy vždy náležite odôvodniť s prihliadnutím k mimoriadnej povahe a k okolnostiam konkrétneho prípadu. Z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že navrhovateľ má v súčasnosti 55 rokov, choroba z povolania bola u neho zistená vo veku 31 rokov, jedná sa teda o muža na začiatku poproduktívneho veku, ktorý v dôsledku choroby z povolania stratil možnosť plnohodnotne žiť po dobu dlhšiu ako 23 rokov. Z lekárskeho správ od psychiatra a psychológa vyplynulo, že trpí ťažkým organickým psychosyndrómom, jeho stav je trvalý, liečbou neovplyvniteľný. Už lekárom v r. 2010 uvádzal, že sa nevie sústrediť, veľmi zabúda, je pomalý, nechápe veci a súvislosti, trpnu mu ruky, točí sa mu hlava, má poruchy spánku, býva nervózny, v podstate je vyradený z normálneho života. Život, ktorý vedie a akým spôsobom žije, opísali vo svojich výpovediach jeho najbližší príbuzní, manželka a syn, ktorí sú s ním v kontakte, žili s ním alebo žijú v spoločnej domácnosti. Opis života navrhovateľa nimi zodpovedá aj záverom

lekárskych správ a posudkov. Odvolací súd mal za to, že vyplatená suma 348,54 eur nemôže byť akceptovateľným odškodnením za trvalé dôsledky choroby z povolania na život navrhovateľa a je dôvodné mimoriadne zvýšenie odškodnenia SSU, pretože bez tohto odškodnenia by bolo poškodené právo navrhovateľa na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, právo na ochranu pred neoprávneným zásahom do súkromného a rodinného života, právo na ochranu zdravia, manželstva, rodičovstva a rodiny.

Odvolací súd považoval za primerané zvýšenie na 50-násobok, ktoré predstavuje sumu 7.468,50 eur (300 bodov x 15 Sk/l bod = 4.500 Sk, t.j. 149,37 eur x 50). Od tejto sumy je potrebné odrátať základné bodové ohodnotenie za 300 bodov vo výške 149,37 eur, ktoré bolo navrhovateľovi už vyplatené, takže 50-násobok po tomto odrátaní predstavuje sumu 7.319,13 eur, k úhrade ktorej sumy zaviazal súd odporcu. Odvolací súd považoval 50 násobok za odškodnenie, ktoré má takú kvalitu, že po jeho prijatí z hľadiska dotknutých práv bude navrhovateľ postavený na roveň ostatných rovnoprávných subjektov. Prípád hodný osobitného zreteľa považoval odvolací súd aj napriek tomu, že navrhovateľ nebol vrcholový športovec, ani sa neangažoval v politike alebo nejakých spoločenských podujatiach, keď odvolací súd mal za to, že stačí, ak bolo navrhovateľovi dôsledkami choroby z povolania znemožnené viesť doterajší spôsob života, a to tak v oblasti športovej (napríklad futbal s priateľmi), kultúrnej a spoločenskej (návšteva kín, divadla, spoločenských podujatí, nákupných centier, ktoré patria k bežnému životnému štandardu v dnešnej dobe). Odvolací súd teda prejavy choroby z povolania v živote navrhovateľa ním opísané v návrhu i odvolaní, považoval za existujúce, podstatne znižujúce kvalitu života, keď takéto prejavy korešpondujú aj s lekárskymi správami, nachádzajúcimi sa v spise, a to so závermi psychiatrických, psychologických a neurologických vyšetrení, v dôsledku čoho považoval za dôvodnú konštatáciu prípadu hodného osobitného zreteľa a v dôsledku toho dôvodné vyššie uvedené zvýšenie základného odškodnenia.

Vzhľadom k všetkým vyššie uvedeným skutočnostiam preto odvolací súd podľa § 220 O. s. p. zmenil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a priznal navrhovateľovi mimoriadne odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 50-násobku základného bodového hodnotenia a určil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 7.319,13 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že vo zvyšku návrh zamietol.»

14. Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci nie je úlohou ústavného súdu zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je kvalifikovaná už spomínaným princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve. V nadväznosti na to ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

15. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutých rozhodnutí najvyššieho súdu a krajského súdu vrátane sťažovateľom prezentovaných nosných úvah (pozri bod 3, pozn.) konštatuje, že tak najvyšší súd ako súd dovolací, ako aj krajský súd ako súd odvolací konali v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretovali a aplikovali, ich úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne, právne akceptovateľné a ústavne konformné. Vzhľadom na aplikáciu príslušných na vec sa vzťahujúcich hmotnoprávných a procesnoprávných

zákonných ustanovení sú napadnuté rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu aj náležite odôvodnené.

16. K sťažovateľom predostretému názoru, podľa ktorého „... rozhodnutie Krajského súdu v Trnave je rozhodnutím absolútne prekvapivým, čo predstavuje odňatie možnosti konať pred súdom a zakladá prípustnosť podaného dovolania podľa ust. § 237 písm. f) OSP“, poukazuje ústavný súd napr. na jedno z ostatných rozhodnutí najvyššieho súdu, a to uznesenie sp. zn. 3 Cdo 165/2014 zo 17. marca 2015, z ktorého okrem iného vyplýva, že «Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f) O. s. p.) sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f) O. s. p. ide vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva.

V rozhodovacej praxi najvyššieho súdu sa pod „prekvapivým rozhodnutím“ rozumie rozhodnutie, ktorým odvolací súd (na rozdiel od súdu prvého stupňa) za rozhodujúcu považoval skutočnosť, ktorú nikto netvrdil alebo nepopieral, resp. ktorá nebola predmetom posudzovania súdom prvého stupňa. Prekvapivým je rozhodnutie odvolacieho súdu „nečakane“ založené na iných právnych záveroch než rozhodnutie súdu prvého stupňa (viď tiež uznesenie najvyššieho súdu zo 17. septembra 2009 sp. zn. 3 Cdo 102/2008), resp. rozhodnutie z pohľadu výsledkov konania na súde prvého stupňa „nečakane“ založené nepredvídateľne na iných („nových“) dôvodoch, než na ktorých založil svoje rozhodnutie súd prvého stupňa, pričom účastník konania v danej procesnej situácii nemal možnosť namietat správnosť „nového“ právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní (viď uznesenie najvyššieho súdu zo 14. júla 2011 sp. zn. 5 Cdo 46/2011).

Žalobca v dovolaní vyslovil aj nespokojnosť s právnym posúdením veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c) O. s. p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis

alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Právnym posúdením vecí, v rámci ktorého súd na zistený skutkový stav aplikuje hmotnoprávny alebo procesný predpis, sa nezakladá procesná vada konania v zmysle § 237 O. s. p. Nesprávne právne posúdenie vecí súdmi nižších stupňov je relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.), samo (prípadne) nesprávne právne posúdenie vecí súdmi nižších stupňov ale nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O. s. p.». Z obsahu rozsudku okresného súdu sp. zn. 17 C 355/2010 z 19. októbra 2011 vrátane napadnutého rozhodnutia krajského súdu vyplýva, že otázka premlčania nároku sťažovateľa rezonovala v priebehu celého súdneho konania s tým rozdielom, že krajský súd dospel k jej rozdielnemu právnemu posúdeniu, a v tomto ohľade teda krajský súd nezaložil svoje rozhodnutie na skutočnosti, ktorá by bola účastníkom súdneho konania neznáma a ku ktorej by nemali možnosť sa vyjadriť. Taktiež nemožno konštatovať, aby krajský súd chybné aplikoval právny predpis na zistený skutkový stav. V naznačených súvislostiach sa ústavný súd stotožňuje so závermi najvyššieho súdu o neprípustnosti sťažovateľom podaného dovolania.

17. V súvislosti s úvahami sťažovateľa o otázke premlčania, ako aj jeho odkazmi k rozhodnutiam najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 23/96 z 30. septembra 1996 a sp. zn. 7 Sžso 56/2008 z 19. novembra 2008 ústavný súd poukazuje napr. na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 152/2010 z 28. februára 2011, ktorý vychádzajúc z § 106 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov judikoval, že *„Názor žalobkyne, že právo na mimoriadne zvýšenie bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia vznikne až súdnym rozhodnutím, ktorým bude poškodenému priznané, a preto nemohlo byť premlčané, nemožno považovať za správny... Zásadne je potrebné vychádzať z toho, že jednotlivé nároky na náhradu škody na zdraví sú samostatnými nárokmi, u ktorých bežia samostatné premlčacie doby. Počiatok ich behu je stanovený okamihom, kedy sa poškodený dozvie o škode a zodpovednej osobe. Jedná sa o tzv. subjektívnu premlčaciu dobu, pričom tzv. objektívna premlčacia doba podľa § 106 ods. 2 Občianskeho zákonníka sa v prípade nároku na náhradu škody na zdraví*

neuplatňuje. Počiatok subjektívnej premlčacej doby u práva na náhradu škody sa viaže na okamžik, kedy poškodený preukázateľne nadobudol vedomosť o tom, že mu vznikla škoda a kto za ňu zodpovedá, a nezávisí teda na tom, či a kedy si poškodený zabezpečí dostatok dôkazov alebo kedy sa vytvorí pre neho priaznivejšia procesná situácia na to, aby skutkové okolnosti o ktorých má vedomosť, mohol v súdnom konaní preukázať.

Dvojiročná subjektívna premlčacia doba na uplatnenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sa podľa § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka odvíja odo dňa, kedy sa poškodený dozvedel o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. V tomto zmysle sa poškodený o škode spočívajúcej v sťažení spoločenského uplatnenia dozvie v čase, kedy sa po skončení liečby jeho zdravotný stav natoľko ustálil, že bolo zistiteľné, či a v akom rozsahu k sťaženiu jeho uplatnenia v živote a v spoločnosti došlo a kedy je možné na základe skutkových okolností, ktoré má k dispozícii, objektívne vykonať jeho ohodnotenie.“. Tomuto právnemu názoru korešponduje aj úvaha krajského súdu o čiastočnom premlčaní sťažovateľom uplatneného nároku: „... nárok navrhovateľa na mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia z počtu bodov 400, ktorými bolo sťaženie spoločenského uplatnenia navrhovateľa obodované posudkom v r. 1990, je premlčaný (§ 106 O. z.), keďže navrhovateľ si svoj nárok, ktorého výšku odvodzuje od oboch posudkov, a to aj posudku zo dňa 28.3.1990 (400 bodov) aj od posudku zo dňa 5.10.2010 (300 bodov) uplatnil na súde až svojím návrhom zo dňa 23.10.2010, ktorý bol súdu prvého stupňa doručený dňa 9.11.2010.“

18. V širších súvislostiach upriamuje ústavný súd pozornosť sťažovateľa aj napr. na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 97/2009 z 27. apríla 2010, podľa ktorého „Zvýšenie náhrady nad vyhláškou stanovený limit je teda prípustné podľa ustanovenia § 7 ods. 3 vyhlášky iba v celkom výnimočných prípadoch hodných osobitného zreteľa, kedy možnosti poškodeného sú veľmi výrazne obmedzené alebo úplne stratené v porovnaní s vysokou a mimoriadnou úrovňou jeho kultúrnych, športových či iných aktivít v dobe pred vznikom škody.

Samotné dobodovanie sťaženia spoločenského uplatnenia nezakladá samo osebe nárok na zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle ustanovenia § 7 ods. 3 vyhlášky. Druhým predpokladom musia byť dôvody hodné osobitného zreteľa

na strane poškodeného, v danom prípade navrhovateľa, pre jeho uplatnenie v života a spoločnosti (vid' rozsudok Najvyššieho súdu... sp. zn. 2 Cdo 308/2006).“ V týchto naznačených súvislostiach ústavný súd poukazuje na to, že krajský súd vychádzajúc z vykonaného dokazovania a okolností právnej veci sťažovateľa adresne skúmal a zhodnocoval jeho osobnú situáciu, od ktorej posúdenia v nadväznosti na aktuálne dopady choroby z povolania sa odvíja aj potvrdenie dôvodov hodných osobitného zreteľa tvoriacich podklad priznania mimoriadneho zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia. Podľa názoru ústavného súdu krajský súd primerane rozumným a v okolnostiach veci postačujúcim spôsobom reflektoval na sťažovateľom prezentované tvrdenia, jeho úsudky a ním predstretý skutkový stav, ku ktorému v primerane podrobnej svojej argumentácii zdôvodnil svoje úvahy opierajúc sa o skutkové zistenia plynúce z vykonaného dokazovania a z nich odvodené právne závery. Ústavný súd sa teda z obsahu napadnutého rozhodnutia krajského súdu presvedčil, že krajský súd sa námietkami sťažovateľa zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že v tomto ohľade sťažovateľ dostal odpoveď na všetky podstatné okolnosti jeho právnej veci, závery krajského súdu sú logické, vychádzajúce zo skutkových okolností veci a relevantných právnych noriem, k čomu krajský súd dospel na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený ani povinný nahrádzať (m. m. I. ÚS 21/98, IV. ÚS 110/03).

19. Ústavný súd zhodne s Európskym súdom pre ľudské práva neskúma, či dôvody uvedené v rozhodnutí sú vecne správne (Van de Hurk c. Holandsko z 19. 4. 1994, séria A, č. 229, § 61, správa Európskej komisie pre ľudské práva vo veci Fouquet c. Francúzsko, recueil I/1996, s. 29). Je vecou ústavnej zodpovednosti celej sústavy všeobecných súdov, aby chránili zákonnosť spôsobom, ktorý je vecne správny, primerane odôvodnený a nie je arbitrárny. Z rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva Beian v. Rumunsko (č. 1) zo 6. decembra 2007 vyplýva, že rozdielna judikatúra v skutkovo rovnakých, prípadne podobných veciach je prirodzenou súčasťou vnútroštátneho súdneho systému (v zásade každého súdneho systému, ktorý nie je založený na precedensoch ako prameňoch práva). K rozdielnej judikatúre prirodzene dochádza aj na úrovni najvyššej súdnej inštancie. Z hľadiska princípu právnej istoty je ale dôležité, aby najvyššia súdna inštancia pôsobila ako

regulátor konfliktov judikatúry a aby uplatňovala mechanizmus, ktorý zjednotí rozdielne právne názory súdov v skutkovo rovnakých alebo podobných veciach. Inými slovami, ústavnému súdu neprislúcha zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov, a suplovať tak poslanie, ktoré zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [§ 8 ods. 3, § 20 ods. 1 písm. b), § 21, § 22 a § 23 ods. 1 písm. b)] zveruje práve najvyššiemu súdu, resp. jeho plénu a kolégiám, keď mu okrem iných priznáva aj právomoc zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (m. m. I. ÚS 17/01, IV. ÚS 267/05). Práve plénum a kolégiá najvyššieho súdu sú oprávnené odstraňovať nejednotnosť výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov tak, aby sa chránili okrem iného aj legitímne očakávania účastníkov súdnych konaní. Ústavný súd však vzhľadom na to, že nie je súčasťou systému všeobecného súdnictva, môže zasahovať do výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov všeobecnými súdmi len v prípadoch, keď sa ich výklad vyznačuje svojvôľou a zjavnou neodôvodnenosťou do tej miery, že to má za následok porušenie základného práva alebo slobody. Keďže ale ústavný súd v prípade napadnutého rozhodnutia krajského súdu prejav svojvôle, resp. zjavnej neodôvodnenosti nezistil, nepovažoval v danom prípade argumentáciu sťažovateľa za spôsobilú na to, aby len na jej základe bolo možné napadnuté rozhodnutie krajského súdu hodnotiť ako ústavne neakceptovateľné a neudržateľné. Navyše, nie je možné vnímať postavenie ústavného súdu ako orgánu, ktorého úlohou by bolo zjednocovať stanoviská najvyššieho súdu (m. m. I. ÚS 199/07, II. ÚS 273/08, IV. ÚS 331/09, III. ÚS 197/2011), ako aj rozhodovaciu prax všeobecných súdov (m. m. I. ÚS 199/07, I. ÚS 18/08, II. ÚS 152/2011). V širších súvislostiach možno poukázať aj na judikovaný názor ústavného súdu, v zmysle ktorého sú všeobecné súdy zodpovedné nielen za výklad a aplikáciu zákonov, ale sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie základných práv a slobôd v zmysle čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 49/01).

20. V súvislosti so sťažovateľom deklarovanej prejavom nespokojnosti s napadnutými rozhodnutiami krajského súdu a najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva

na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenia základných práv (m. m. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05). Taktiež podľa už mnohonásobne judikovaného názoru ústavného súdu práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemôžu byť porušené iba tou skutočnosťou, že sa všeobecné súdy nestotožnia vo svojich záveroch s požiadavkami účastníka konania.

21. Na podporu svojich záverov ústavný súd poukazuje aj na to, že súčasťou práva na spravodlivé konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Rovnako EŠLP judikoval, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz c. Španielsku z 21. 1. 1999). Judikatúra EŠLP však nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998). Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. 4. 1993, II. ÚS 410/06). Aj podľa judikatúry ústavného súdu odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo na spravodlivé súdne konanie (m. m. III. ÚS 209/04, IV. ÚS 112/05).

22. Ústavný súd uzatvára, že právne závery krajského súdu a najvyššieho súdu nie je možné považovať za arbitrárne alebo zjavne neopodstatnené, v dôsledku čoho nezistil

príčinnú súvislosť medzi týmito napadnutými rozhodnutiami krajského súdu a najvyššieho súdu a sťažovateľom namietaným porušením označeného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto sťažnosť sťažovateľa odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II. C

23. S prihliadnutím na postavenie ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, na odôvodnenosť napadnutých rozhodnutí všeobecných súdov, ako aj s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti (obdobne napr. III. ÚS 117/09). Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa (zrušenie napadnutých rozhodnutí všeobecných súdov, vrátenie veci na ďalšie konanie, priznanie primeraného finančného zadosťučinenia a priznanie náhrady trov konania) v danej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. mája 2015